

Väljaandja : Vabariigi Valitsus
Akti või dokumendi liik : korraldus
Teksti liik : algtekst
Avaldamismärge : RTI, 20.06.1997, 46, 766

Valitsuse tegevuse põhieesmärkide kinnitamine 1997. ja 1998. aastaks

Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1997. a. korraldus nr. 464-k

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1996. a. määrusega nr. 160 (RT I 1996, 43, 844) kinnitatud «Vabariigi Valitsuse reglemendi» punktist 1, kinnitada «Valitsuse tegevuse põhieesmärgid 1997. ja 1998. aastaks» (juurde lisatud).

Peaminister Mart SIIMANN

Riigisekretär Uno VEERING

Kinnitatud

Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1997. a.
korraldusega nr. 464-k

Valitsuse tegevuse põhieesmärgid 1997. ja 1998. aastaks

I. SISSEJUHATUSEKS

Valitsus peab oma töö peaesmärgiks suurendada Eesti elanike majanduslikku, füüsilist, vaimset ja sotsiaalset heaolu ja turvalisust. Oleme seisukohal, et selle eesmärgi saavutamiseks on vaja kiirendada majanduskasvu, vähendada inflatsiooni, tagada suurem tasakaal eri regioonide arenguvõimalustes ja -tempodes, tõhustada kuritegevusevastast võitlust ning leevendada ühiskonnas tekkinud sotsiaalseid pingeid. Nende eesmärkide saavutamiseks püüab valitsus tagada sisepoliitilise stabiilsuse. Selleks peame oluliseks opositsiooni ja erinevate ühiskondlike rühmituste kaasamist kõigi oluliste riigielu probleemide lahendamisele, elanikkonna põhjalikku informeerimist riigi arengukavadest ning avalikkuse ja riigivõimu vahelise usalduse suurendamist.

1997. ja 1998. aastal on valitsuse tegevuse põhieesmärgid järgmised:

Tagada majanduskasv vähemalt 4--5 protsenti aastas, hoida inflatsiooni tõusmast üle 10-12 protsenti aastas, luua tugev alus majanduse kiirele ja tasakaalustatud arengule ning stabiilse makroökonomilise keskkonna kujunemisele.

Teha kõik meist sõltuv, et jõuda esimeste Euroopa Liiduga ühinevate uute riikide hulka.

Tugevdada Eesti riiklikku julgeolekut ja kaitsevõimet.

Parandada poliitilisi ja majanduslikke suhteid Venemaaga.

Tagada kuritegevuse vähenemine ja jätkata õigusriigi ülesehitamist.

Vähendada riigi ja kohalike omavalitsuste bürokraatiat.

Rakendada täiendavaid abinõusid põllumajanduse ja maaelu toetamiseks.

Vähendada sotsiaal-majanduslikku lõhet Tallinna ja maapiirkondade vahel tasakaalustatud regionaalpoliitika abil.

Arendada infrastruktuuri kui majandusarengu ja -integratsiooni ühte põhieeldust.

Viia läbi pensioni- ja tervishoiukorralduse reformid.

Viia kiiremini edasi maareformi.

Korrastada elamumajanduse arendamise põhimõtted ning jätkata elamureformi.

Kindlustada haridusreformi jätkumine.

Tagada tingimused eesti rahvuse, keele ja rahvuskultuuri säilimiseks ja arenemiseks.

Aidata kaasa muukeelse elanikkonna Eesti ühiskonda integreerumisele.

Tõhustada keskkonnakaitset.

Tähistada väarikalt Eesti Vabariigi 80. aastapäeva.

II. VALITSUSE TEGEVUSE PÕHIEESMÄRGID

Tagada majanduskasv vähemalt 4--5 protsenti aastas, hoida inflatsiooni tõusmast üle 10--12 protsenti aastas, luua tugev alus majanduse kiirele ja tasakaalustatud arengule ning stabiilse makroökonoomilise keskkonna kujunemisele

Eesti majanduspoliitika alustaladeks jäävad konservatiivne rahanduspoliitika, väikesele riigile sobiv liberaalne väliskaubanduspoliitika, valdavalt eraomandil baseeruv ettevõtetus ja majanduse arengut soosiv maksupoliitika ning seadusandlus. Eesti eelarve- ja rahapoliitika alusteks jäävad tasakaalus riigieelarve ja valuutakomitee põhimõttel töötav rahasüsteem.

Valmistame ette 1998. aasta riigieelarve, mis väldib üldise maksukoormuse tõusu ning suurendab riiklike investeeringute osakaalu riigikuludes. Kulude paremaks kontrollimiseks vähendame eelarveväliste ja krediidifondide arvu, integreerides nende tulused ja kulusid riigieelarvesse. Valitsuse majanduspoliitika toetamiseks sõlmime uue memorandumi Rahvusvahelise Valuutafondiga.

Majanduskasvu tagamiseks ja varimajanduse vähendamiseks säilitame laiale maksubaasile ja madalatele maksumääradele rajatud maksusüsteemi. Säilitame proportsionaalse üksikisiku ja ettevõtte tulumaksu praegusel tasemel, jätkame aktsiiside osakaalu tõstmist, otseste maksude osakaalu vähendamist ja investeeringute soodustamist, rakendades piirkonniti investeeringute diferentseeritud vabastamist tulumaksust.

Inflatsiooni kontrolli all hoidmiseks ja majanduse stabiilse arengu tagamiseks jätkame konservatiivset välislaenupoliitikat. Eelarve jooksvate kulude katteks ei võeta sise- ega välislaene.

Tõhustame riigi poolt edasilaenatud raha tagasimaksmise nõudmist ja tagame kohalike omavalitsuste laenuvõtmisele seatud seaduslike piirangute efektiivse toimimise.

Maksutulude suurendamiseks ja varimajanduse vähendamiseks arendame Maksuameti, Tolliameti ja majanduspolitsei koostööd. Alkoholiaktsiisi laekumise parandamiseks kaalume maksumärkide rakendamist. Jätkame Riigikassa tugevdamist, kasutades riigi raha paigutamisel maksimaalselt ära riskide hajutamise võimalusi.

Jätkame turgude avamist läbirääkimiste teel Euroopa Liiduga, Venemaaga, Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ja teiste riikidega. Seame eesmärgiks liituda käesoleval aastal Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO), milleks valitsus peab vajalikuks tollitariifide seaduse vastuvõtmist. Investeerimiskliima parandamiseks jätkame rahvusvaheliste investeeringute kaitse, topeltmaksustamise vältimise ja viisavabaduse lepingute sõlmimist Eestile oluliste riikidega. Lihtsustame viisareimi ning välisinvestoritele töö- ja elamislubade väljaandmise korda, soodustame väliturismi arengut, jätkame Eesti kaubandusesindajate võrgu laiendamist välisriikides ja tõhustame Eesti võimaluste tutvustamist välismaal.

Transiidi soodustamiseks sõlmime välislepinguid, ühineme rahvusvaheliste konventsioonidega ja vähendame bürokraatlikke takistusi. Loomme tingimused vabasadamate ja jaotuskeskuste arendamiseks. Kõrvaldame tarbetud takistused piiri ületamisel ja tutvustame Eestit kui huvipakkuvat majandus- ja koostööpartnerit transiitkaubanduse alal.

Vähendame järjekindlalt riigi osalust ettevõtluses, tõstes seega ressursside kasutamise efektiivsust. Viime lõpule tööstus-, kaubandus-, transpordi- ja teenindusettevõtete erastamise. Erastame mitteiluruumid ning alustame infrastruktuuri ja energeetikaettevõtete erastamist. Esitame Riigikogule kõik erastamiseks vajalikud energeetika ja infrastruktuuri ettevõtete majandamist reguleerivate seaduste eelnõud. Riigi omandisse jäänud aktsiate avaliku müügiga tagame EVP-turu stabiilsuse ning EVP-de pideva kõrvaldamise ringlusest.

Ettevõtluskeskkonna parandamiseks töötame välja ja esitame Riigikogule ettevõtja õiguste ja kohustuste fikseerimiseks vajalikud seaduseelnõud, loome tingimused vaba konkurentsi tugevdamiseks ja monopolide osa vähendamiseks, jätkame bürokraatlike piirangute kaotamist ning turu läbipaistvuse ja konkurentsile avatuse suurendamist. Jätkame tarbijakaitse arendamist, lähendades seda Euroopa Liidu tasemele. Alustame ühtse finantsjärelevalve moodustamist olemasolevate panga-, kindlustus- ja väärtpaberiinspektsiooni baasil. Eesti kaupade konkurentsivõime suurendamiseks käivitame riikliku innovatsiooni sihtprogrammi ning töötame välja Euroopa Liidu direktiividega harmoniseeritud innovatsiooni reguleeriva seadustiku.

Teha kõik meist sõltuv, et jõuda esimeste Euroopa Liiduga ühinevate uute riikide hulka

Eurointegratsiooni tõhustamiseks loome ja rakendame tööle Euroopa Liidu assotsiatsioonilepingust tulenevad Eesti-poolsed institutsioonid (assotsiatsiooninõukogu, assotsiatsioonikomitee jms.) ning tagame nimetatud lepinguga võetud kohustuste täitmise. Anname välja kolmanda redaktsiooni Vabariigi Valitsuse tegevuskavast Euroopa Liitu integreerumiseks ning käivitame programmi avalikkuse teavitamiseks Euroopa Liiduga seotud küsimustes.

Käivitame riigiametnike ja kohtunike Euroopa Liidu teemalise pikaajalise koolitusprogrammi. Eesti ja Euroopa Liidu õiguse jätkuvaks ühtlustamiseks käivitame Euroopa Liidu õigusteabekeskuse, tagame ühtlustamismetoodika väljatöötamise ja ühtlustamiskontrolli efektiivse süsteemi rakendamise.

Tugevdame jätkuvalt sidemeid Põhjala riikidega ja arendame suhteid teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega, eelkõige Lõuna-Euroopas. Taotleme läbirääkimiste teel Eesti kodanikele viisavaba liikumist Euroopa Liidu praegustes liikmesriikides.

Tugevdada Eesti riiklikku julgeolekut ja kaitsevõimet

Tugevdame Eesti riigi võimet ennast iseseisvalt kaitsa, integreerudes samal ajal Lääne kaitseorganisatsioonidesse. Ühistegutsemisvõime tagamiseks arendame koostööd eeskätt *NATO* sõjaliste ja poliitiliste struktuuridega. Jätkame aktiivset osalemist programmis «Partnerlus rahu nimel» (*PfP*) ning oleme valmis ühinema uute *NATO* poolt väljapakutavate initsiatiividega. Oluliseks peame Eesti kaitseväge jätkuvat rakendamist *NATO* Stabilisatsioonijõudude (*SFOR*) missioonis Bosnia-Hertsegoviinas ning rahvusvahelise «partnerluse vaimus» sõjalise õppuse (Baltic Challenge '97) läbiviimist Eesti Vabariigi territooriumil. Tagame valmisoleku osalemiseks rahvusvaheliste eriülesandega ühisjõudude (*Combined Joint Task Forces*) missioonides, nende planeerimis- ja ettevalmistusprotsessis.

Süvendame igakülgset koostööd teiste Läänemere ja Põhjala riikide ning Ameerika Ühendriikide ja Suurbritanniaga, arendades omavahelisi poliitilisi ja majanduslikke suhteid, tähtsustades julgeoleku- ja kaitsealast koostööd ning pöörates tähelepanu nn. pehme julgeoleku küsimustele. Jätkame Balti ühiste sõjaliste projektide planeerimist ja elluviimist. Pöörame tähelepanu rahvusvahelise kaitsealase koostöö planeerimisele ja koordineerimisele.

Kavandame pidevat osalemist rahuoperatsioonides vähemalt rühma suuruse üksusega. Koostöös teiste BALTPATi projektis osalevate riikidega valmistame Balti Rahuvalvepataljoni ette osalemiseks 1998. aastal toimivas missioonis ning jätkame projekti, muutes pataljoni rahuvalveüksusest kergejalaväeüksuseks. Viime lõpule rahvusvaheliste lepingutega kohustuseks võetud tööd Eesti rahuvalve õppekeskuse väljaehitamisel ning osaleme Põhjamaade rahuvalvekursustel.

Kaitseväge stabiilse arengu tagamiseks keskendume riigikaitseüsteemi ülesehitamisel juhtimise ratsionaliseerimisele ja ressursside hinnangule toetuvale süsteemsele planeerimisele, seades eesmärgiks jõuda 2000. aastaks 26 000-mehelise väljaõpetatud, relvastatud ja varustatud kaitsevääreservi loomiseni. Alustame mobilisatsioonikava koostamist, mis looks aluse kiiresti toimivale, territoriaalsuse põhimõtteid arvestavale mobilisatsioonisüsteemile. Teeme algust mobilisatsioonivarude moodustamise ning selleks vajaliku infrastruktuuri loomisega.

Pöörame prioriteetset tähelepanu kaitsevaelise haridus- ja väljaõppesüsteemi korrastamisele ning selle kaitseväge vajadustega kooskõlla viimisele. Korrastame väeosade kasutuses oleva infrastruktuuri.

Alustame tsiviilstruktuuridega ühendatud kaitseotstarbelise õhuseiresüsteemi loomist, valmistame ette Eesti õhuseiresüsteemi ühendamise Balti ühise süsteemiga. Valmistame ette neli lahinguvõimelist mereväeüksust ja neid toetava kaldabaasi, tagame toetuse ja eraldame vajalikud vahendid Balti ühise mereväeüksuse loomiseks. Kaasame riigikaitsealaste ülesannete täitmisele Eesti teadus- ja tootmispotentsiaali.

Jätkame Eesti piiride tugevdamist, pöörates erilist tähelepanu piirivalve isikkoosseisu arvukuse ja professionaalsuse tõstmisele, olmetingimuste parandamisele, merepiiri seiresüsteemi loomisele, piirivalvepiirkondade ja -kordonite vaheliste sidesüsteemide arendamisele, piiripunktide ja kordonite väljaehitamisele, transpordi- ja päästevahendite soetamisele ja Tolliameti töö tõhustamisele.

Arendame Piirivalveameti, Kodakondsus- ja Migratsiooniameti, Kaitsepolitsei ameti, Politsei ameti ja Tolliameti koostööd ühiselt kasutatavate andmebaaside alal, tugevdame kaupade liikumise, kvaliteedi ja tolliväärtuse kontrolli. Parandame koostööd naaberriikide piirivalveteenistustega. Viime lõpule Eesti lõunapiiri väljaehitamise.

Kindlustame riiklikku julgeolekut tagavate asutuste stabiilse arengu. Arendame välja riigi poliitilise juhtkonna Eestit ähvardavatest sise- ja välisohtudest regulaarse teavitamise efektiivse ja koordineeritud süsteemi.

Parandada poliitilisi ja majanduslikke suhteid Venemaaga

Eesti soovib saavutada võimalikult häid suhteid Venemaaga, kahjustamata seejuures Eesti riigi suveräänsust. Oluliseks eelduseks on Venemaaga piirilepingu sõlmimine. Majandussidemete alal on Eesti üheks peamiseks eesmärgiks kahepoolsete majandussuhete reguleerimine rahvusvaheliselt tunnustatud normide ja tavade kohaselt. Eesti on valmis pidama Venemaaga läbirääkimisi kõigis mõlemale poolele huvi pakkuvates küsimustes nii ekspertgruppide, valitsuste kui parlamentide tasemel ning edendama koostööd Venemaa eri piirkondadega.

Tagada kuritegevuse vähenemine ja jätkata õigusriigi ülesehitamist

Tagame kriminaalpreventsiooni riikliku programmi järkjärgulise elluviimise. Toetame kuritegevusevastase võitluse kandepinna laienemist ja kriminaalpreventsioonitöö viimist kohalikule tasandile.

Peame vajalikuks võtta vastu politseiteenistuse seadus. Tagame politseiametnikele sotsiaalsed garantiid, mis ühtlasi suurendavad politseinike töö motivatsiooni.

Pöörame erilist tähelepanu alaealiste kuritegevuse vähendamisele, rakendades selleks alternatiivseid mõjutusvahendeid. Tõhustame noortega tehtavat sotsiaaltööd ja kontrolli koolikohustuse täitmise üle.

Esitame Riigikogule vastuvõtmiseks rahapesu tõkestamise seaduse ja uimastiteseaduse eelnõud ning töötame välja riigi alkoholipoliitika. Võitluseks majanduskuritegevusega tugevdame riiklikke kontrolli- ja revisjonistruktuure ning tõhustame võitlust korrupsiooniga.

Tagame politsei-, tuletõrje- ja päästespetsialistide ning vanglaametnike ajakohase väljaõppe ja varustame nad tööks vajalike tehniliste vahenditega. Korraldame ümber Riigikaitse Akadeemia tegevuse. Võtame kasutusele üleriigilise elektroonilise sõrmejälgede identifitseerimise süsteemi.

Arendame rahvusvahelist koostööd narkovastase ning organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastase võitluse, samuti illegaalse immigratsiooni ja asüüli ning vanglasüsteemi väljaarendamise alal.

Kooskõlas andmekogude seadusega esitame Riigikogule rahvastikuregistri seaduse eelnõu. Peame vajalikuks võtta vastu ja rakendada elukoha registreerimise seaduse. Ajakohase infosüsteemiga tagame Eesti kodaniku passi turvalisuse ja isikuandmete kaitse.

Jätkame Eesti õigussüsteemi koordineeritud korrastamist Mandri-Euroopa õigussüsteemi baasil. Justiitshalduse valdkonnas peame otstarbekaks võtta vastu kohtute seadus ja prokuratuuriseadus, mille alusel tagame prokuratuuri keskse rolli kriminaalmenetluses. Pöörame suuremat tähelepanu

esimese ja teise astme kohtute korralduslikule tegevusele ja majandamisele. Peame vajalikuks korrastada õigusaktide avaldamise süsteem, et muuta riigis kehtiv õigus isikutele kättesaadavamaks ja tõsta sellega inimeste õigusteadlikkust. Seame sisse ombudsmani institutsiooni.

Parandame olukorda kinnipidamiskohtades, viies lõpule piirkondlike vanglate ehitamise ettevalmistustööd, et lõpetada Keskvangla tegevus senises hoonetekompleksis. Peame vajalikuks võtta vastu probatsiooniseadus, luua probatsiooniametnike koolitussüsteem ja muud seaduse rakendamiseks vajalikud tingimused.

Vähendada riigi ja kohalike omavalitsuste bürokraatiat

Eesti peab saama ökonoomse, rahva teenimisele orienteeritud ja Eesti piiratud ressursse arvestava haldussüsteemi. Selleks käivitame aastatel 1997--1999 haldusreformi, mille raames külmutame kaheks aastaks (1998--1999) riigiaparaadi ülalpidamiskulud 1997. aasta eelarve tasemel. Täpsustame ministriumide, ametite ja inspektsioonide ning maavalitsuste funktsioone, optimeerime nende struktuuri ja tööprotsessi, arendame riigi infosüsteeme ning koondame liigsed ja dubleerivad lülid, võttes arvesse Euroopa Liidu institutsionaalset ülesehitust ja Euroopa Liiduga integreerumisega kaasnevat töömahtu.

Töötame välja riigiametnike palgakorralduse uued alused ning saavutatava kokkuhoiu arvel tagame ametnike kvalifikatsiooni ja palga edasise tõusu. Kvalifitseeritud ja motiveeritud ametnikkonna kujundamise vahendina koostame ja asume rakendama avaliku teenistuse koolituskonptsiooni. Peame vajalikuks teha avaliku teenistuse seadusesse olulisi ja ulatuslikke muudatusi. Töötame välja ühe riigiametniku kohta tehtavate kulutuste normid (auto, koolitus jne.), millele tuginedes alustame 1998. eelarveaastast halduskulude normatiivset planeerimist. Loome valitsusasutustes toimiva sisekontrolli süsteemi.

Jätkame võimu detsentraliseerimist ja kohalike omavalitsuste tööks Euroopa Omavalitsuse Hartale vastavate tingimuste loomist. Anname osa riigi pädevuses olevaid funktsioone üle kohalikele omavalitsustele, laiendades samal ajal nende tulubaasi. Taotleme laia poliitilist kokkulepet kohaliku omavalitsuse reformi II etapi elluviimise alustamiseks aastatel 1998--1999. Soodustame omavalitsuste koostööd avalike teenuste osutamisel ning toetame nende ühinemissoove omavalitsuste majandusliku tugevnemise eesmärgil. Valmistame ette soovitatava haldusterritoriaalse jaotuse skeemi ning täpsustame kohaliku omavalitsuse korralduse aluseid.

Rakendada täiendavaid abinõusid põllumajanduse ja maaelu toetamiseks

Toetuste ja tollitariifide ning muude täiendavate meetmete rakendamisel lähtume põllumajanduse ja maaelu edendamise perspektiivsete ettepanekute läbitöötamise ja hindamise komisjoni töö tulemustest. Põllumajanduse ja maaelu toetamise abinõud peavad olema efektiivsed, ökonoomsed ja arvestama *WTO* põhimõtteid, Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika pikaajalisi arengusuundi, maaettevõtluse ja infrastruktuuride olukorda ja arenguvõimalusi ning rahvusvaheliselt aktsepteeritavaid printsiipe.

Viime lõpule põllumajandusreformi. Toetame maaettevõtlust, infrastruktuuride arendamist maapiirkondades, maaparandustöid, põllumajanduse ja maaelu riiklikke laene, garantiisid ja kapitalitoetusi, koolitusprogramme ja konsulenditeenistusi, tõu- ning sordiaretust ja põllumajandusteadust. Kindlustame tolliväärtuse määramise seaduse efektiivse toimimise. Karmistame toiduohutus-, veterinaaria- ja fütosanitaarianõudeid, viies need vastavusse

rahvusvaheliste nõuetega ja Euroopa Liidu direktiividega. Säilitame põllumajanduse väiketootjatele soodustused maksustatava tulu määramisel.

Vähendada sotsiaal-majanduslikku lõhet Tallinna ja maapiirkondade vahel tasakaalustatud regionaalpoliitika abil

Valitsuse regionaalpoliitika sihiks on luua täiendavaid tingimusi riigi eri piirkondade arengutaseme ühtlustamiseks ja elukeskkonna kvaliteedi paranemiseks. Koostatav kompleksne regionaalarengu programm määrab regionaalpoliitika kontseptuaalsed alused, juhtimisstruktuuri ja finantseerimisallikad. Jätkame saarte, Ida-Virumaa, ääremaade, piirialade, külaliikumise ja taanduva tööstusega alade, samuti Setumaa arengu toetamist. Käivitame Kagu-Eesti arendusprogrammi. Harmoniseerime Eesti regionaalpoliitika Euroopa Liidu põhimõtetega ja arendame riigipiire ületavat regionaalset koostööd.

Kohaliku initsiatiivi toetamiseks arendame ettevõtluse tugisüsteemi. Enamikus piirkondades väljaspool Tallinna vabastame ettevõtte tulumaksust kinnisvara iseloomuga investeeringud. Käivitame sihtprogramme stardikapitali suunamiseks väike- ja keskmise suurusega ettevõtluse arendamiseks. Arvestame regionaalpoliitiliste prioriteetidega infrastruktuuri ehitamisel ja renoveerimisel, eriti teede-, raudtee- ja elektrivõrgustiku, sadamate, sidesüsteemide ning haridus-, kultuuri- ja sotsiaalobjektide osas. Kaalume maksupoliitika muudatusi, mis tagaksid toetuste kohalejõudmise sihtpiirkondadesse. Jätkame saarte ja mandri vahelise ühenduse parandamist. Tugevdame potentsiaalsete ohukollete analüüsi ning töötame välja sotsiaalseid ja majanduslikke meetmeid nende ohuolukorrast välja toomiseks.

Arendada infrastruktuuri kui majandusarengu ja -integratsiooni ühte põhieeldust

Kiire ja tasakaalustatud majandusarengu üheks eelduseks on korralik infrastruktuur. Viime ellu Eesti Raudtee saneerimise ja restruktureerimise kava ning alustame rekonstrueerimistöid Tallinna-TapaNarva raudteetrassil.

Alustame Eesti maanteed 10 aasta arengukava elluviimist. Selle raames töötame välja maanteed ja linnatänavate hoiu finantseerimise programmi aastani 2002, mille ellurakendamine parandab liiklusolusid ja liiklusohutust teedel. Valmistame ette TallinnaTartuLuhamaa tee projekti. Võtame vastu ühistranspordi kontseptsiooni ja käivitame vastava arenguprogrammi.

Jätkame koostöös eraoperaatoritega sadamate moderniseerimist. Tagame laevasõidu ohutuse Eesti vetes ja aastaringse laevaliikluse Eesti tähtsamates sadamates. Tugevdame Eesti laevastiku konkurentsivõimet ning rakendame ühtse laevaregistrisüsteemi.

Lennuohutuse tagamiseks Eesti õhuruumis täiustame lennujuhtimist ja viime ellu lennuohutuse programmi. Alustame Tallinna Lennujaama rekonstrueerimist. Telefoniside arenguprogrammi raames viime lõpule kõigi külade ja enamiku väikesaarte varustamise telefonisidega.

Viia läbi pensioni- ja tervishoiukorralduse reformid

Tagamaks riikliku pensionisüsteemi pikaajalise stabiilsuse ja maksejõulisuse, kiirendamaks majandusarengut, vähendamaks varimajanduse osakaalu ja suurendamaks iga inimese huvi oma pensionieaks raha kogumise vastu, käivitame põhjaliku pensionireformi. Reform peab olema inimkeskne ning tagama Eesti pensionisüsteemi poliitilise stabiilsuse, õigusliku püsivuse ning arusaadavuse.

Uus pensionisüsteem rajatakse kolmele omavahel haakuvale sambale. I sambaks saab sotsiaalmaksust finantseeritav reformitud riiklik pensionikindlustus. II sambaks saab kohustuslik kogumispension, mida finantseerivad töövõtjate poolt erafirmade hallatavatesse pensionifondidesse tehtavad sissemaksed. III sambaks saab kogumisprintsipiile rajatav era lisapension, mille tuluallikaks saavad piiratud maksusoodustustega tehtavad vabatahtlikud sissemaksed. I samba peamiseks eesmärgiks on tagada pensionäridele sissetuleku baastase, II ja III sambal aga koguda täiendavaid sääste pensionieaks.

Uue pensionisüsteemi rakendamiseks on vaja vastu võtta riiklike pensionide seadus, sotsiaalmaksu seadus, tulumaksu seaduse muutmise seadus ja pensionifondide seadus. Seame eesmärgiks käivitada uus süsteem 1. jaanuarist 1998. a. ja viia pensionireform lõpule 3--4 aasta jooksul.

Tervishoiupoliitikas lähtume põhimõttest, et eesmärgiks ei ole mitte haiguste ravimine, vaid terveks jäämine. Selleks pöörame tähelepanu rahva haigestumise vähendamisele ja tervise väärtustamisele, töötades välja tervislikule eluviisile suunatud avaliku arvamuse kujundamise poliitika. Tagame õiguslikud alused ohutu ning tervisliku elu- ja töökeskkonna kujundamiseks ja selle üle riikliku järelevalve teostamiseks.

Töötame välja tervishoiupoliitika kontseptsiooni ja tervishoiu tagamise riikliku strateegia, hõlmates tervisekindlustamise poliitikasse ka valdkondi, mis ei seonu otseselt meditsiinisfääriga - põllumajandust, rahvaharidust ja sporti, samuti alkoholi- ja tubakaaktsiisi kasutamist.

Korrastame detsentraliseeritud, laia profiiliga esmatasandi tervishoiu ja tsentraliseeritud erialase arstiabi vahetõrget, kujundades välja patsiendikeskse astmelise tervishoiukorralduse süsteemi. Seejuures lähtume väljakujunenud traditsioonidest ja olemasolevate ressursside optimaalsest kasutamisest. Alustame riiklike registritega ühendatud tervishoiualase informatsiooni süsteemi rajamist ning algatame auditeeritud andmete avaldamise meditsiinasutuste kohta. Alustame meditsiinasutustes riikliku kvaliteedi tagamise ja kvaliteedi kontrolli süsteemi loomist vastavuses Euroopa Liidu ja teiste standarditega. Rakendame haigekassade tegevuse piirkondliku kompetentsusanalüüsi ja korrastame haigekassade võrgu.

Teeme maksuseaduste muudatuste ettepanekud, mis võimaldaksid täiendavate vahendite kaasamist tervishoiusüsteemi vabatahtliku tervisekindlustuse ja sponsorluse soodustamise kaudu.

Ressursside optimaalseks kasutamiseks tasakaalustame sotsiaalhoolekande- ja tervishoiusüsteemi.

Viia kiiremini edasi maareformi

Kiirendame maareformi ning maa ja vara omandi valdusühtsuse tagamist. Maareformi juhtimise tõhustamiseks pöörame erilist tähelepanu asjaajamise lihtsustamisele ja bürokraatia vähendamisele. Selleks loome maareformi juhtimis- ja koordineerimiskomitee. Kohalike omavalitsuste senisest tõhusamaks kaasamiseks korraldame vajalikku koolitust ning tõhustame infolevi. Määrame kindlaks maareformi lõpuleviimise etapid koos konkreetsete ülesannete ja eesmärkidega. 1997. aastal kavatsame maakatastrisse kanda vähemalt 26 000 katastriüksust.

Vaatame 1997. aasta sügiseks uuesti läbi maareformi reguleerivad õigusaktid, kõrvaldades olemasolevates aktides esinevad vastuolud, ning reguleerime seni õiguslikult reguleerimata valdkonnad (sh. maakapitali ja maarendi seaduse eelnõude esitamine Riigikogule). Pöörame senisest suuremat tähelepanu maareformi ja regionaalpoliitika sidumisele.

Korrastada elamumajanduse arendamise põhimõtted ning jätkata elamureformi

Eestis on elamute erastamine toimunud kiiresti. Käesoleval ajal on suurem osa elamufondist juba eraomandis. Nüüd on oluline korraldada elamute haldamist ja nende tehnilise seisukorra parandamist. Selleks töötame välja ja rakendame elamupoliitilisi meetmeid, mis võimaldavad suurendada investeringuid. Loomes võimalused eluasemeteenuste turu väljakujunemiseks ja stiimulite süsteemi korteriühistute kiiremaks moodustamiseks. Toetame uute majahaldurite koolitamise programme. Ergutame kohalikke omavalitsusi töötama välja elamute hooldus- ja remondieeskirju ning -norme. Otsime uusi võimalusi üürnike ja omanike vahel tekkinud konfliktide paremaks lahendamiseks.

Kindlustada haridusreformi jätkumine

Jätkame tööd Eesti vajadusi arvestava ja rahvusvaheliselt heal tasemel haridussüsteemi väljaarendamisel, mis soodustaks Eesti majanduslikku ja kultuurilist arengut ning aitaks edukalt konkureerida Euroopa kauba- ja tööjõuturul.

Rakendame 1. septembrist 1997. a. uue riikliku õppekava, mis tagab ühtse ja sarnase koolihariduse, kuid võimaldab samas igal koolil kujundada ka oma suundumuse. Tagame koolide varustamise vajaliku õppe-metoodilise materjaliga, pedagoogide ettevalmistuse süsteemi riikliku järelevalve ja riigieksamite rakendamise.

Töötame välja ja kinnitame Eesti kooli ühtsuse tagamise, sealhulgas muukeelse kooli Eesti haridusellu integreerumise programmi. Jätkame ettevalmistusi riikliku õppekava rakendamiseks muukeelsetes koolides 1. septembrist 1998. a. ja tõstame seal eesti keele õpetamise taset. See loob muukeelse kooli lõpetajale võimaluse jätkata haridusteed ka eestikeelses koolis ja konkureerida võrdsena tööturul ning annab talle suurema motivatsiooni eestikeelse hariduse omandamiseks.

Osutame suuremat tähelepanu võõrkeelte, eriti inglise keele õpetamisele kogu elanikkonnale, säilitades ka vene keele õpetamise traditsioonid eesti koolides. Suurendamiseks Eesti elanike integratsiooni tuleviku infoühiskonda ja Eesti majanduse konkurentsivõimet, jätkame kolmeaastast arvutiseerimisprogrammi «Tiigrihüpe».

Kõrg- ja kutsehariduse ning teaduse korraldamise osas peame tähtsaks arvestada rohkem tuleviku tööstusharude vajadusi ja Eesti majandusruumis valitsevaid keeleoskuse nõudeid. Alustame teaduse ja kõrghariduse korraldamise mudeli väljatöötamist lähiaastateks ning teeme ettevalmistused selle seadusandlikuks tagamiseks. Taotleme akadeemilise teadustöö ja arendustegevuse viimist ülikoolide juurde. Ühendame ülikoolidega kaheksa teadusinstituuti vastavalt Teadus- ja Arendusnõukogu poolt väljatöötatud skeemile. Töötame välja riikliku koolitustellimuse ja sellega seonduvad finantspõhimõtted. Arvestades Eesti teaduse prioriteete, arendame Tartu Ülikoolis ja Tallinna Tehnikaülikoolis välja õppe-teadustöö kompetentsi keskused.

Saavutame Eestis riiklikult tunnustatud kõrgharidust tõendavate diplomite rahvusvahelise tunnustamise ning ühinemise sellealaste rahvusvaheliste konventsioonidega. Viime lõpule avalik-õiguslike ülikoolide, riigi- ja erarakenduskõrgkoolide akrediteerimise 11 valdkonnas (erialal) vastavalt Eesti haridusstandardile.

Kutsehariduse reformi esimesel etapil korrastame õppeasutuste võrgu ja profileerime selle vastavalt riigi ja regionaalse majanduse arengu vajadustele. Kahekümnes kutseõppeasutuses rakendame uued Euroopa Liidu direktiividele vastavad kutsealase koolituse õppekavad ning arendame rakenduskõrghariduse tasemele, mis võimaldab taotleda nende kõrgkoolide diplomite rahvusvahelist tunnustamist. Koostöös tööandjate ja kutsealaliitudega ning töövõtjate ühendustega

töötame välja riikliku kvalifikatsioonistandardite süsteemi. Alustame noortele mõeldud kutsenõustamise süsteemi taastamist ja haridus(kutse)nõudluse väljaselgitamist.

Valmistame ette sellise noorsootöösüsteemi loomise, mille eesmärgiks on tagada tingimused noorte õppe- ja tööväliseks arenguks ning nende osalemiseks ühiskonnaelus, samuti vabatahtlikuks noorsootegevuseks ja noorsooprobleemide lahendamiseks.

Pöörame rohkem tähelepanu noorsooühingute tegevusele ja noorte eraalgatuse toetamisele. Jätkame laste tervistava puhkuse ja õppurite sotsiaalsete toetuste süsteemi arendamist ning riikliku toetuse vahetut suunamist piirkondlike noorsooprojektide läbiviimiseks.

Tagada tingimused eesti rahvuse, keele ja rahvuskultuuri säilimiseks ja arenemiseks

Eesti on eesti rahva ainuke kodumaa, kus tuleb luua tingimused eesti rahvuse, keele ja rahvuskultuuri säilimiseks ja arenemiseks. Sel eesmärgil tagame kodakondsuse seaduse, välismaalaste seaduse ja keeleseadusega sätestatud põhimõtetest kinnipidamise, noore põlvkonna kasvatamise rahvuslike ideaalide vaimus ning pöörame tähelepanu rahva kultuuritraditsioonide säilimisele.

Valitsus tagab tingimused professionaalse kultuuri ja rahvakultuuri elujõuliseks toimimiseks. Jätkame riikliku toetuse vahetut suunamist paikkondliku kultuuri arendamisse maakondades. Suurendame riiklikke vahendeid, mis on mõeldud muinsuskaitseobjektide säilitamiseks. Suurendame kohalike võimuorganite initsiatiivi ja vastutust muinsuskaitse alal, delegerides seaduse kohaselt neile volitusi. Muutes ringhäälinguseadust tagame avalik-õigusliku ringhäälingu suurema finantsilise sõltumatus poliitilistest struktuuridest koos ühiskonna kontrolli suurenemisega avalik-õiguslikule ringhäälingule seadusega määratud funktsioonide efektiivse täitmise üle.

Toetame välismaal elavate eestlaste organisatsioone ja nende sidepidamist kodumaaga. Püüame kergendada nende eestlaste kohanemist, kes soovivad mujalt Eestisse ümber asuda.

Aidata kaasa muukeelse elanikkonna Eesti ühiskonda integreerumisele

Ühiskonna stabiilsuse tugevdamiseks tagame kõigi rahvusrühmade huvide arvestamise, soodustades nende integratsiooni Eesti ühiskonda, ning tagame kõigile teistest rahvustest Eesti kodanikele ja alalistele elanikele õiguse arendada siin oma kultuuri, luua omakeelseid koole, koonduda rahvuslikesse kultuuriühendustesse ning säilitada sidemed päritolumaaga. Täidame vähemusrahvuste õiguste kaitsele suunatud rahvusvahelisi konventsioone. Muudame vähemusrahvuste kultuuriautonoomia seadust selle rakendamise hõlbustamiseks.

Eesti keele õpetamise taseme tõstmiseks seame sisse riigikeele õpetaja staatuse ja näeme ette sellega kaasneva soodustuste süsteemi.

Väljastame välismaalase passid seda dokumenti seaduse järgi taotlenud välismaalastele. Tagame vastavalt seadustele Eestis seaduslikul alusel elavatele teiste riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele Eesti Vabariigi kodanikega võrdsed majanduslikud õigused. Koostame uue välismaalastele dokumentide ning elamis- ja töölubade väljaandmise korra, samuti ebaseaduslikult Eestis viibivate välismaalaste väljasaatmise korra ja põgenike staatust reguleerivate seaduste eelnõud.

Tõhustada keskkonnakaitset

Korraldame Eesti keskkonnastrateegias püstitatud ülesannete lahendamist. Majanduse arendamisel jälgime, et tootmise kasv ei toimiks keskkonna arvel. Keskkonda oluliselt mõjutavate objektide rajamisel hindame nende mõju ulatust ja taotleme keskkonnakahjustuste ennetamist juba tootmisprotsessis. Jätkame keskkonnakaitse sellise infrastruktuuri väljaarendamist, kus prioriteetideks on elanikele kvaliteetse joogivee tagamine, reoveepuhastus ja jäätmemajandus, sh. ohtlike jäätmete kogumis- ja käitlussüsteemi väljaarendamine. Endise Nõukogude Liidu sõjaväe ja suurte tööstusettevõtete poolt tekitatud keskkonnakahjustuste likvideerimisel jätkame reostuse lokaliseerimist selle edasise leviku tõkestamiseks eelkõige aladel, kus asulate põhjaveehaarded on ohustatud. Erastamisel pöörame suuremat tähelepanu jääkreostuse probleemidele, määratledes vastutuse ja alustades saneerimistöid kohtades, kus reostuse tase on ohuks elanikele ja ökosüsteemidele.

Tähtsustame loodusvarade säästlikku kasutamist ja loodusliku mitmekesisuse säilitamist. Viime lõpule riigimetsa haldussüsteemi kaasajastamise ja muudame selle efektiivsemaks. Maareformi käigus säilitame ja seadustame looduskaitsealad. Parandame keskkonnaalase info kättesaadavust ja keskkonda mõjutava tegevuse avalikustamist. Propageerime säästlikku elustiili ja taunime väärraid tarbimisharjumusi õhutatavat reklaami.

Tähistada väarikalt Eesti Vabariigi 80. aastapäeva

1998. aasta veebruaris täitub 80 aastat Eesti Vabariigi sünnist. Peame tähtsaks valmistada ette ning tähistada väarikalt Eesti Vabariigi 80. aastapäeva kultuuri- ja muude ürituste korraldamisega nii kodu- kui välismaal, seades eesmärgiks rahva ühtsustunde ja patriotismi süvendamise, noore põlvkonna kasvatamise omariikluse ideaalide vaimus ning Eesti kui huvipakkuva majandus- ja koostööpartneri tutvustamise.

Riigisekretär Uno VEERING